

آبونه شه انجی

مالک هنایده سنه لکی (٦٥)، آن
آبادی (٢٥) غروشد .
مالك اجنبیه ده سنه لکی (٨٠)، آن
آبادی (٤٥) فرانقدر .

اداره همان

باب هالی جاده سندہ داڑہ مخصوصہ

امظارات

آبونه بدلی پشیندر .

مسلکه موافق آثار مع المتنویه قبول
او نور، درج ایده بن یازیلر اعاده
اوونهaz .

دی . فلسفی . علمی . ادنی هفتہ لو مجموعہ اسلامیہ در .

ابعون اهد کم سبیل الرشاد

صاحب و مدیر مسئول

پاش محدر

محمد عاکف

اشرف اربب

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

« یترپسن »، یرضعن ، لفظلری مضارع صیغه سیله؛ یعنی هرایکیسی خبر درمیان ایدیورلر . و هلم جرا . ارباب مطالعه بیانات سالفه منی نظر امعانه آلترق روح مقصده کلیاً منافی اولان بوکی سفسطه لره عطف نظر اهمیت ایتمیدرلر .

نہیک صیغه سی

نہیک صیغه سی بولوب بولنامسنده امرده اوولدینی کی اختلاف وارد ر. جمهوره کوره : نہیک بر صیغه سی وارد ر، لفته او صیغه یه موضوعدر، صیغه ترن اقتضا ایدر.

نهیک صیغه سی : « لاتفعل = یاچه » و نظری در . یساق معناسه کلان « مه » کی اسم فعللر بو صیغه مقامه قائم اولور . اشعریه کوره: نہیک صیغه سی یوقدر . این دش بورادمده جمهور ایله برابردر . ترکی مطلوب اولان لفظ یا نہیک صیغه سیله و یا نہی مقصود اولان خبر صیغه سیله وارد اولور .

نهیک صیغه سیله ترکی مطلوب اولان الفاظ : « لاتكتسوا الشهادة ، ولا تأکلوا الربوا ، ولا تقتلوا » نظم جایلرلری کی که « لاتكتسوا ، لاتأکلوا ، لا تقتلوا » لفظلری نہیک صیغه سیله وارد اولمشدر .

نهیک قصد اولنان خبر صیغه سیله ترکی طلب اولنان الفاظ : « وحرّم الربوا ، ولا يحلّ لهن ان يكتمن » نظم جایلرلری کی که بوراده حرم ، ولا يحلّ « لفظلری ماضی و مضارع منی صیغه لریه »، یعنی هرایکیسی اخبار صیغه سیله وارد اولش ایسده بو صیغه لردن نہی مقصوددر .

بویله جه بر حکم شرعی افاده ایدن لفظلر یا خبر ، یاخود انشا اولور .

شارعک انباری اشاره مؤکدر

شارعک اخباری انشادن دها مؤکد اولور . چونکه اخبار وجوده دها زیاده دلالت ایدر . اخبارده خبر به بولونز ایسے شارعک کذبی لازم کلیر . فقط انشاده مأمور به بولونز ایسے شارعک کذبی لازم کلز . مأمور بهک وجودنده مبالغه قصد اولنورسہ مأمور به بجازاً خبر صیغه سیله ایزاد اولور . ارتق انبادر امردن ، نهیک نهیدن بجاز اولور .

امر حقنده کی مذاہب مختلف

این دش امر حقنده کی مذاہب مختلفه دن الحق اوچی بیان ایدیور : الفاظ شوصیھلر ایله وارد اوولدینی زن الفاظ ایله فعلی طلب ایتلک (۱) وجوبیمنی حمل اولنور ؟ (۲) یوقسے ندبیمی ؟ (۳) یوقسے وجوب وندبدن بزینه دلالت ایدنجه یه قدر توقفی اولنوره بو اوج مذهبی بیان ایتدکدن صوکرہ « بو تخصوصه کی اختلاف اصول فقه کتابلرندہ مذکوردر » دیبور . بو تجھی ایضاً ایدم .

امر حقنده کی مذاہب مختلفدر :

درمیان ایدیورلر . و هلم جرا . ارباب مطالعه بیانات سالفه منی نظر امعانه آلترق روح مقصده کلیاً منافی اولان بوکی سفسطه لره عطف نظر اهمیت ایتمیدرلر .

عبدالمزیز چاویش

مترجی: محمد شوکت

فقہ

مفہومیات

استاد محترم از مریل اسماعیل حقیقی اندیخت تقریزی

[۱]

امر و نهی بمحضی

الفاظلک فعل و ترکی — امرک صیغه سی بولوب اوولدینی — نہیک صیغه سی — اولوب اوولدینی — شارعک اخباری انشادن مؤکددر — امر حقنده کی مذاہب مختلفه — نہیک صیغه سی حقنده کی مذاہب مختلفه .

الفاظلک یافعل ، یاخود ترکی مطلوب اولور . چونکه بر ایشک ایکی جهی وارد ر : یا پیلمق ، یا پیلمامق . یا پیلمق جهی فعل ، یا پیلمامق جهی ترکدر .

فعل ، یا پیلمه سی طلب اولنان لفظ یا انشا یعنی امر صیغه سیله ، یاخود امر قصد اولنان اخبار صیغه سیله وارد اولور .

امرک صیغه سی

امرک صیغه سی بولوب بولنامسنده اختلاف ایتشلردر . جمهوره کوره : امرک بر صیغه سی وارد ر، لفته او صیغه یه موضوعدر ، صیغه فعل اقتضا ایدر . امر صیغه سی : « افعل = یاچه » و نظری در . صوص معناسه کلان « صه » کی اسم فعللر صیغه مقامه قائم اولور . اشعریه کوره : امرک صیغه سی یوقدر . این دش « بصیغة الامر » دیکله جمهورک مذهبی قبول ایتمش اوولدینی بیان ایدیور .

امر صیغه سیله فعلی مطلوب اولان الفاظ : « اقیموا ، و آتوا ، فاکتبوا » نظم جیلرلری کی که « اقیموا ، و آتوا ، فاکتبوا » لفظلری امر صیغه سیله وارد اولمشدر .

امر قصد اولنان خبر صیغه سیله فعلی طلب اولنان الفاظ : « احل الله بیع ، کتب علیکم الصیام ، والمطلقات یترپسن ، والوالدات یرضعن » نظم جیلرلری کی که بوراده « احل » ، کتب « لفظلری ماضی صیغه سیله »

[۲] متن : « و مذہاماً ماذن یائی المتدحی .... فی الحال المذکور ایضاً .»
بداية الجنة

۷ - وجوب ، ندب ، اباحه ، تهدید معنالری بینته اشتراك لفظی ایله مشترکدر . امر صیغه‌سی قرینه‌دن خالی اولور سه بمعنالره محتمل اولور . احتمال معنای مقصود تین ایدنجه‌یه قدر توقف ایجاد ایدر . معنای موضوع لهی تعیان خصوصنده توقف یوقدر . چونکه اشتراك لفظی ایله ذکر اولسان معانی اربعه بینته مشترکدر . بلکه استعمال زماننده معانی اربعه‌دن برینی ، معنای مقصودی تعیان خصوصنده توقف اولنور ، قرینه ایله معانی اربعه‌دن بری مقصود اولور . بو مذهبی سعدالدین ابن سریج‌جدن نقل ایدیور .

۸ - امر صیغه‌سی وجوبه‌ی موضع‌در ؟ یوقسه ندب‌می موضع‌در ؟ بو خصوصنده توقف اولنور . اشعری ایله قاضی باقلانی نک مذهبی بودر . بعض‌لرینه کوره اشعاری ایله باقلانی نک توقف‌لری امر صیغه‌ستنک وجوهه وبا ندبه موضوع اولق خصوصنده دکلدر . بلکه امر صیغه‌ستنک هانکی معناده حقیقت اولدینی بیلمزلر اینش .

۹ - امر صیغه‌سی وجوب ایله ندب بینته مشترکی اولان معنایه موضع‌در ، بو قدر مشترک طلب‌در ؟ یعنی فعلی ترکه ترجیحدر . بو مذهب ابو منصور ماتریدی ایله مشائخ سمرقدنه نسبت اولو نشد . بو مذهب کوره امر صیغه‌سی وجوب ایله ندب بینته اشتراك معنوی ایله مشترکدر ، وجوب ایله ندب بینته کی قدر مشترکه موضع‌در . در دنجه مذهب کوره امر صیغه‌سی وجوب ایله ندب بینته اشتراك لفظی ایله مشترکدر . هم وجوهه ، هم ندبه موضع‌در . آره‌لرند بولیامه فرق وارد . امر صیغه‌سی قراشدن خالی اولور سه صیغه‌در . انجق طلب معنای اکلاشیلر . ترک جهته تعلق ایدن حکم : معاقب اولق ، ملوم اولق انجق قرینه ایله معلوم اولور . اشتراك معنوی ایله اشتراك لفظی آرسنده نتیجه اعتباریه بر فرق کورولز .

۱۰ - امر صیغه‌سی وجوب ، ندب ، اباحه بینته مشترک اولان معنایه موضع‌در . بو قدر مشترک اولان معنی اذن‌در . ایشله‌هه مسنده حرج ، موانعه یوقدر . بو مذهب کوره امر صیغه‌سی اشتراك معنوی ایله اوچ معنا بینته مشترکدر . امر صیغه‌سی قراشدن خالی اولور ایسه انجق اذن معنای اکلاشیلر . ترک جهته تعلق ایدن حکم : تارکنک معاقب اولسی ویا ملوم اولسی ، یاخود فاعلک فعل ایله ترکده مخبر اولسی انجتلری انجق قرینه ایله معلوم اولور . ائمه شیعه‌دن مرتفعی نک مذهبی بودر . جمهور شیعه‌یه کوره امر صیغه‌سی وجوب ، ندب ، اباحه ، تهدید معنالری بینته اشتراك لفظی ایله ائمه شافعیه‌دن ابن سریج‌جدن حکایه اولسان مذهبک بر اولدینی اکلاشیلور .

تفصیلات معروضه‌دن مستبان اوامخنی وجهمه این رشد کتابنده جمهور مذهبی (صیغه وجوبه حقیقتدر) ایله شافعیدن روایت اولنان بر مذهبی (صیغه ندبه حقیقتدر) ، غزالی و محققیندن بر جماعتک مذهبی (معنای موضوع اولان وجوب ایله ندب مختاری تعینه‌ده

۱ - امر صیغه‌سی بالکز وجوده حقیقتدر : قرینه‌دن خالی اولان امر صیغه‌سی فعل ایشله‌ین ثوابه ، ترک ایدن عقابه مستحق اویق صورتیله فعل طبله دلالت ایدر . جمهور ک مذهبی بودر . ابن الحاجب بیضاوی بو مذهب « مذهب صحیح » دیورلر . رازی ده بو مذهب « مذهب حق » دیور . جوینی ده مذهب شافعی ده بویه اولدینی بیان ایدیور .

۲ - امر صیغه‌سی بالکز ندبه حقیقتدر : قرینه‌دن خالی اولان امر صیغه‌ستنک فعلی ایشله‌ین ثوابه مستحق اولق ، فقط ایشله‌مین عقابه مستحق اولماق صورتیله فعلک مطلوب اولدینی اکلاشیلر . ابو هاشمک ، عامة معتزله‌نک ، فقهادن بر جماعتک مذهبی بودر ، شافعیدن بر روایت ده بویله‌در .

بو ایکی مذهب کوره امر صیغه‌سی قرینه‌یه مقرون اولور ایسه قرینه امر صیغه‌سی موضوع اولدینی معنای حقیقی‌دن منع ایدر . صیغه ، دیکر معنالره دلالت ایدر . مذهب اوله کوره امر صیغه‌سی وجودن بشقه معنایه ، مذهب نانی به کوره ندبden بشقه معایه قرینه‌یه کوره دلالت ایدر .

۳ - امر صیغه‌سی اباحه‌ده حقیقتدر : قرینه‌دن خالی اولان امر صیغه‌سی تغیره دلالت ایدر . فاعل فعلی ایشله‌مک ، ایشله‌مکده مخبر اولور . فاعلنه ثواب ، تارکنه عقاب لازم کلز . بعض اصحاب مانک مذهبی بودر . بو مذهب کوره ده امر صیغه‌سی قرینه‌یه مقرون اولور سه قرینه صیغه‌یی معنای حقیقیدن چیقاریر . صیغه اباحه‌دن بشقه بر معنایه دلالت ایدر .

۴ - امر صیغه‌سی وجوب ایله ندب معنالری بینته اشتراك لفظی ایله مشترکدر : امر صیغه‌سی قراشدن خالی اولور سه وجوب ایله ندبک هانکیسی مقصود اولدینی اکلاشیلهمز ، توقف اولنور . فعلی ترک ایدن معاقب اولور ویا ملوم اولور دیه حکم اوله ماز . انجق قرینه ایله امر صیغه‌سی وجوبه وبا ندبه دلالت ایدر . فعلی ترک ایدن معاقب ویا ملوم اولور . شافعی دن بر روایت بویله‌در .

۵ - امر صیغه‌سی وجوب ، ندب ، اباحه معنالری بینته اشتراك لفظی ایله مشترکدر : امر صیغه‌سی قرائنه مقرون اولمقدیجه معنای مقصود اکلاشیلهمز ، توقف اولنور . فعلی ترک ایدن معاقب اولور ، ملوم اولور ؟ معاقب وملوم اولماز دیه حکم اوله ماز . بو معنای ثالثه‌دن بری انجق قرینه ایله اکلاشیلر . بو مذهب ذاهب اولانی علی‌التعین کوره‌دم .

۶ - امر صیغه‌ستنک معنای موضوع لهنده توقف اولنور . معنای حقیقی وجوب‌میدر ؟ ، ندب‌میدر ؟ یوقسه لشترک لفظی ایله وجوب و ندب معنالری بینته مشترک‌میدر ؟ بورالری قرینه‌ستنک اکلاشیلهمز . بو مذهب سعدالدین تلویحده غزالی دن و محققیندن بر جماعتک حکایه ایدیور .

مذاهب مذکوره دن حق اولان مذهب جمهور مذهبی در. دیگر مذهبی که علی التعین صاحب لینگ کوره مدمیم.

ابن رشد کتابنده انجق اوچ مذهب ذکر ایدیور: جمهور مذهبی (نهی صیغه‌سی تحریه دلالت ایدر) مذهب ثانی بی (نهی صیغه‌سی کراحته دلالت ایدر) مذهب خامسی (نهی صیغه‌سندیه توافق اولور) ذکر ایدیور.

نهی صیغه‌سی قرائیدن خالی اولور ایسه تکرار، فور اقتضا ایدر: علی الدوام، علی الفور فعل متوجه حرام اولور. امر صیغه‌سی بویله دکلدر. قرائیدن خالی اولان امر صیغه‌سی تکرار و فوری اقتضا ایجز: علی الدوام، علی الفور فعل مأمور، واجب اولماز.

امر که بر جوق معنالری اولندیی کی نهیک ده بر جوق معنالر وار ایسه‌ده منازعه اوچ معناسبنده: تحریه مثال: لاتاکلاوا الربوا کراحته مثال: لاتبایعوا وقت النداء اباخه‌یه مثال: لاتخدوا الدواب کراسی

اسلام اجتماعیاتی

اسلامیته روحانیت، جسمانیت واری؟

اسلامیتک بالذات انسانلری تفریق ایتسو، نیلا بر قسمی روحانیلر دیگر قسمی جسمانلر حاله افراغ ایتمه‌سی و بوکاده مساعد بولنمی عقاولاً محالدر.

فی الواقع دین مین اسلامدہ انسانلری روحانیت، جسمانیت صنفلرینه تقرین ایده جگ هیچ بر درلو حکم، هیچ بر درلو قانون موجود دکلدر. خرستیانلقدہ بو حال، بو افتراق دین نقطه نظرندن ضروری عد ایدنکدہ در. اسلامیته ایسه بویله افتراق موجب حالر قطعاً موجود دکلدر.

مادامکه بو ثابتدر؛ بو حالدہ مسلمانلری ایک صنفه تقسیم ایتمکدده معنی بودن. بناءً علیه اسلامیته روحانیت، جسمانیت عنوانلری و اولهماز... روحانیت، جسمانیت عنوانلری خرستیانلردن انپشدر.

انسان، روحانیت و جسمانیت مرکب بر حیواندر، که حکما

توقف اولور.) بیان ایدیور: مذاهب سائزی بیاندن صرف نظر ایدیور.

ذکر اولسان. مذاهب عشره‌دن هر برینک صاحب‌لری ادله‌یه مراجعت ایدیوز، مخالف‌لرده اتلره جواب ویریور. بوتا بدہ راجح اولان مذهب جمهور مذهبی در: امر صیغه‌سی وجوب معناسبنده تحقیقتدر، وجوبه موضوعدر. معانی سائزه انجق قرائی ایله معلوم اولور. امر صیغه‌سند و جوبدن بشقه بر جوق معنالری وار ایسه‌ده منازعه انجق معانی از بعه میاننده‌در: وجوب، ندب، اباخه، تهدید. وجودیه مثال: افیمو الصلاة و آتو الزکاة ندبیه مثال: فَكَاتِبُوهُمْ أَنْ عَلِمْتُمْ فِيهِ خَيْرًا. اباخه‌یه مثال: کلوا واشربوا تهدیدیه مثال: اعملوا ما شتم

بری هنینکی مذاهب مختلف

امر صیغه‌سند اختلف اولندیی کی نهی صیغه‌سندده اختلف اولونبشدتر:

۱ - نهی صیغه‌سند معنای حقيقیه تحریم در. نهی صیغه‌سی معانی سائزه مجازاً استعمال اولور. نهی صیغه‌سی قرینه‌دن خالی اولور سه ایسله‌ین عقاویه مستحق اولیق صورتیه تحریه دلالت ایدر. جمهورک مذهبی بودر.

۲ - نهی صیغه‌سی کراحته موضوعدر. قرینه‌دن خالی اولور ایسه ایسله‌یه نه عقاب تعلق ایتمیوب مجرد ترکنن حث و تشویق تعلق ایدر، ترک فعله راجح اولور.

۳ - نهی صیغه‌سی اشتراك لفظی ایله حرمت و کراحت معنالری بیننده مشترکدر. حرمت و یا کراحت معنالرندن بری انجق قرینه ایله تعین ایدر. نهی صیغه‌سی قرائیدن خالی اولور ایسه ایسله‌ین عقاویه مستحق اولیوب ترکنن تشويق ایدر کی معنالر اکلاشیله من. مطلق بر ترک معنای اکلاشیلر.

۴ - نهی صیغه‌سند اشتراك معنی ایله مطلق ترکه موضوعدر. بونک تیجه‌سی ایله اوچنچی مذهبی تیجه‌سی بردرو.

۵ - نهی صیغه‌سند توافق اولور. بومذهبیک توافق معنای حقیق بر تعیننده توقددر. اوچنچی، در دنچی مذهبیه توافق استعمال اثناستده معنای مقصودی تعین ده توقدرو.

اوچنچی و در دنچی مذهبیه کوره نهی صیغه‌سند معنای حقيقیه تعین ایتمشدر. اوچنچی مذهبی کوره هم حرمته، هم کراحته؛ در دنچی مذهبیه کوره مطلق ترکه موضوعدر. بشنجی مذهبیه کوره معنای حقيقی تعین دکلدر.

۶ - نهی صیغه‌سی اباخه‌یه موضوعدر، قرائیدن خالی اولور سه فاعل ایسله‌مک، ایسله‌مه مکده بخیر اولور.